

Tid Torsdagen den 18 februari 2021 kl. 16.30 – 16.55
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justering Onsdagen den 3 mars 2021, §§ 1-5, 8-19

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 18 februari 2021, §§ 6-7, 20-23

Johan Nilsson

Emilia Bjuggren

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Johan Nilsson (M) ordföranden

Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Annika Elmlund (M)

Bo Sundin (M)

Arne Fredholm (M)

Peter Backlund (L)

Hampus Rubaszkin (MP)

Susanne Wicklund (C)

Anders Göransson (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Jonathan Metzger (V)

Christina Wallmark (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Susanne Urban(V)

för Clara Lindblom (V)

Ersättare:

Niklas Sandstedt (M)

Mikael Valdorson (M)

Bo Fellström (M)

Fredrik Sand (M)

Joakim Rönnbäck (L)

Ylva M Larsson (MP)

Torsten Lindström (KD)

Stefan Hell Fröding (S)

Andreas Lind (S)

Catharina Gabrielsson (V)

Anders Edin (SD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Johan Castwall, Jenni Almgren, Timmie Aspelin, Ann-Charlotte Bergqvist, Lena Holm, Rakel Nilsson och Sara Lundén samt borgarrådssekreteraren Christopher Hamrén och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6

§ 7

Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023. Svar på remiss

Dnr E2020-04437

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 januari 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin m.fl. (MP), Susanne Wicklund (C), Susanne Urban m.fl. (V) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare Stockholm. Vi vill att alla stadsdelar ska vara trygga. Att Stockholm är och upplevs som en trygg och säker stad är ett ansvar som vilar på samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Det är genom förebyggande systematiskt säkerhetsarbete, riktade insatser och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, samt ett omfattande preventivt socialt arbete som trygghet kan uppnås.

Den gängkriminalitet som plågat vissa av Stockholms stadsdelar måste brytas. Att rekryteringen till gängen tillåts fortsätta är ett misslyckande för inte minst Stockholms stad som får sägas ha huvudansvaret för att bryta denna utveckling i Stockholm. Historiskt dåliga förutsättningar för socialtjänsten under tidigare mandatperioder och till skolan under innevarande år bidrar till detta. Det räcker inte att det står fina skrivningar i programmet om hur viktigt det är med arbetsmarknadsinsatser för unga eller att skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förhindra att barn och unga

hamnar i kriminalitet om resurser inte avsätts.

Verksamheterna som utgör grunden i trygghetsarbetet måste ges förutsättningar att bedriva sitt arbete. Minskade resurser till förskolan, avskaffad 90-dagarsgaranti och nedläggning av fritidsgårdar är fel väg att gå.

I förslaget till trygghetsprogram framhålls vikten av samverkan. Det är oerhört viktigt med både intern och extern samverkan för ett framgångsrikt trygghetsarbete. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser behöver bli ännu bättre i att samverka med varandra och med andra aktörer som polisen, regionen, näringslivet och föreningslivet. Men för att kunna samverka krävs det att varje verksamhet är medveten om hur den egna verksamheten bidrar till ett tryggare Stockholm både kortsiktigt och långsiktigt. Tyvärr har vi sett hur stadens ledning vid ett flertal tillfällen försökt fransäga sig ansvaret för trygghetsarbetet. Istället för att höja ambitionerna för stadens förebyggande arbete har ledningen önskat att flytta fokus till vad regeringen och andra aktörer bör göra. Det sänder fel signaler till stadens verksamheter. Staden förfogar över många verktyg som kan användas för att stärka tryggheten.

Vidare saknar vi i programmet skrivningar om segregationens effekter på trygghet. Att blunda för vilka risker som sociala skillnader innebär kan försvaga stadens förståelse och beredskap för social oro. Man kan ställa sig frågande till varför majoriteten inte vill ta upp sociala skillnader och om det finns en koppling till de senaste årens nedskärningar på det förebyggande arbetet som till exempel förskola, skola och feriejobb till unga. De besparingar som majoriteten tror sig göra idag kommer att kosta staden ofantliga summor i framtiden när färre barn klarar kunskapsmålen och segregationen ökar.

Det offentliga rummet tillhör alla. Alla, oavsett kön och ålder, ska kunna känna sig trygga överallt i vår stad. Men verkligheten är att många stockholmare upplever otrygghet i det offentliga rummet. Det var därför som vi i den dåvarande majoriteten år 2018 införde en trygghetsfond med 200 miljoner kronor. Fonden syftar till att möjliggöra stadsmiljöåtgärder som förebygger brott och bidrar till ökad trygghet, säkerhet och trivsel. Det kan exempelvis handla om bättre belysning, kameror, pollare, offentlig närvaro och liknande projekt för att förstärka den fysiska tryggheten.

Fonden har varit uppskattad av nämnderna. Tyvärr ser vi hur den borgerliga majoriteten under sina två år har

byråkratiserat, försvårat och stoppat insatser. Syftet med fonden om att öka tryggheten och säkerheten genom att låta stadsdelar och nämnder lokalt identifiera otrygga platser tillsammans med polis, näringsliv, föreningsliv och medborgare har försvårats. Till exempel har flertalet nämnder identifierat otrygga platser och ansökt medel men sett hur deras ansökan avslagits med en uppmaning att inkomma med en ny ansökan igen. Viktiga trygghetsinvesteringar har tyvärr uteblivit.

Programmet knyter an till översiktsplanen vilket vi anser är bra. Problemet är återigen att majoritetens handling inte överensstämmer med målsättningarna och insatserna som lyfts i programmet. Fokus Skärholmen lyfts fram som ett positivt arbete samtidigt som man har valt att omorganisera projektet och minska resurserna. Man talar även varmt om de strategiska sambanden samtidigt som man stoppar många av ambitionerna i det samband som kommit längst, nämligen Spångadalen.

Under våren 2020 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads säkerhetsprogram. Det är beklagligt att majoriteten valde att remittera ut säkerhetsprogrammet och trygghetsprogrammet vid olika tillfällen eftersom trygghet och säkerhet hänger ihop i en väldigt stor utsträckning. Det hade varit av stort värde om stadens verksamheter hade getts möjlighet att framföra synpunkter med båda programmen framför sig.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin m.fl. (MP), Susanne Wicklund (C), Susanne Urban m.fl. (V) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Susanne Urban m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi anser att det föreslagna trygghetsprogrammet är nära sammanlänkat med stadens säkerhetsprogram och att implementering av de båda programmen därför bör genomföras parallellt, då de syftar till samma övergripande målsättningar. Det är beklagligt att majoriteten har delat upp det tidigare gemensamma programmet för säkerhet och

trygghet i två olika program, vilket har försvårat möjligheten till överblick av helheten. Eftersom säkerhetsprogrammet behandlades redan 2019 medan trygghetsprogrammet inte kommit längre än till den aktuella remissomgången försvåras givetvis en gemensam implementering. Vi ifrågasätter även möjligheten till att trygghetsprogrammet ska kunna gälla retroaktivt, det vill säga från 2020, vilket av uppenbara skäl inte borde vara möjligt. Programtiden bör därför korrigeras till 2021-2023.

Förslaget till trygghetsprogram fäster stor vikt vid brottsprevention och stadsmiljöfrågor. Det är två mycket viktiga delar i att skapa en trygg stad men vi saknar ett tydligare fokus på sociala förebyggande insatser som leder till ökad jämlikhet i staden. Det räcker inte med en ren och välskött stadsmiljö för att stärka tryggheten och förebygga brottslighet. En stabil och välfungerande socialtjänst som invånarna känner högt förtroende för är helt avgörande för ett lyckat trygghetsarbete. Vi vill därför sänka trösklarna för tidiga insatser och ge ytterligare förutsättningar för god samverkan med förskola, skola, fritidsverksamheter, civilsamhälle och andra myndigheter utifrån bland annat de rekommendationer som lämnades i Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

Trygghetsprogrammet pekar ut stadsdelsnämnderna som en av de mest centrala aktörerna för genomförandet av programmet. Stadsdelsnämnderna får genom programmet även ett stort ansvar för uppföljning och samordning av trygghetsskapande insatser. Förskola, socialtjänst samt fritidsverksamheter och aktiviteter för barn och unga beskrivs som högt prioriterade områden. Vi håller med om detta men kan samtidigt konstatera att den borgerliga majoriteten under tre års tid genomfört och genomför kraftiga besparingar inom dessa områden. Stadsdelsnämnderna har redan ett mycket omfattande ansvarsområde och bedriver stor del av stadens viktiga kärnverksamhet och skulle därför behöva en stärkt finansiering. Även skolan pekas ut som viktig aktör i trygghetsarbetet, som också drabbats hårt av nedskärningar.

Liksom som i säkerhetsprogrammet efterfrågar vi tydligare skrivningar om socioekonomisk segregation i staden. Där delar vi kontorets synpunkter om att segregation är en av de stora utmaningarna i stadsutvecklingen och att förslaget därför med fördel beskriva detta mer utförligt. Forskning finns om segregation och dess effekter, bland annat från Stockholms universitet som också kan vara behjälplig i dessa analyser. Vi vill också understryka kontorets medskick om att

handledningen för tillämpning av nämndernas gemensamma modell för socialt värdeskapande analys i stadsutvecklingen, som beskrivs i remissen kan bli inaktuell, som en konsekvens av utvecklingsarbetet och implementeringen av exploateringsnämndens- och stadsbyggnadsnämndens gemensamma modell för socialt värdeskapande analys (SVA) i förvaltningarnas respektive handböcker.

Vidare anser vi att trygghetsprogrammet bör kompletteras med analyser av vilka effekter som den ökade ekonomiska ojämlikheten i staden får på säkerhetsarbetet, bland annat i form av tillit i samhället i stort vilket lyfts som en del av det övergripande målet med stadens säkerhetsarbete.

Trygghetsprogrammet skulle även kunna peka på vilka åtgärder som behövs för att öka tillit och tilltro till staden. Även när det rör ekonomisk ojämlikhet och tillit finns forskning som kan vara vägledande. Det faktum att Sverige har gått från att vara ett av de länder vars skattesystem omfördelar mest till att ha det minst omfördelade skattesystemet inom EU:s kärnländer sätter fokus på att enbart ett kommunalt trygghetsprogram kan öka tryggheten för de mest otrygga. Trygghet är liksom det mesta i samhället en klassfråga och även en jämställdhetsfråga.

Slutligen vill vi också framhålla att det när det kommer till kommunikation är mycket viktigt att komplettera programmet med skrivningar om hur kommunikationen ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsvariation.

Christina Wallmark m.fl. (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Målet i Stockholms stads trygghetsprogram är att alla utsatta områden och särskilt utsatta områden ska vara borta år 2025. Målet för otryggheten är att den ska vara halverad. Bägge dessa mål framstår som orealistiska då utvecklingen går åt motsatt håll. Otryggheten och kriminaliteten breder ut sig än mer, och har snarare eskalerat än minskat under en väldigt lång tid. Till stor del ligger ansvaret och verktygen till förbättring på nationell nivå. Stadens möjligheter att påverka för att stävja otrygghet är därför begränsade. Det är dock viktigt att kontoret bedriver ett arbete inom de ramar de faktiskt har som långsiktig planering och samverkan internt och med externa aktörer.

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har ett särskilt ansvar för att stadens fysiska utveckling och planering innehåller brottsförebyggande och trygghetsskapande

åtgärder. Utöver det egna ansvaret måste staden utöva påtryckningar på staten om att införa effektiva åtgärder som på sikt kan stoppa den nuvarande utvecklingen.

Övergripande framstår förslaget på trygghetsprogram som alldeles otillräckligt både vad det gäller målen och möjligheten för staden att påverka det som sker. Det saknas också en utvärdering av de åtgärder som har införts. Ständig och adekvat inhämtning och utvärdering av information är en förutsättning. Det är genom att skapa förståelse för orsakerna till att otryggheten ökar trots stora satsningar från stadens sida som situationen kan förändras till det bättre.

Vi Sverigedemokrater anser det vara av största vikt att de medel som staden varje år fördelar mellan olika verksamheter både är ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Att ständigt utöka budgeten för trygghetsåtgärder utan att läget förbättras är oansvarigt. Sverigedemokraterna har därför i en motion den 19 januari 2020 föreslagit att staden ska utvärdera hur de införda åtgärderna har påverkat tryggheten och brottsutvecklingen. Det vore också värdefullt om staden, i samarbete med lämpliga andra aktörer, som polis och socialtjänst, kunde sammanställa statistik om brottsutvecklingen, ingripanden, antal väckta åtal, domar etc inom kommunen och fördelat på olika områden, t ex månads- eller kvartalsvis. På detta sätt kan det vara möjligt att få en bild av hur det brottsförebyggande arbetet går över tid.

Vid protokollet
Maria Kjellman Wall